

زمینه سازی برای ارتقای فرهنگ توانخواهان

مصاحبه با علاءالدین نجف^۱

چکیده

روابط عمومی و امور بین الملل مؤسسه آل البیت (ع) با همه اقشار اجتماعی و جریان های فرهنگی در جهان اسلام در ارتباط است. با این هدف که شیعیان و مؤمنان را در پناه مرجعیت اعلای تشیع حمایت نماید. از جمله به توانخواهان و سالمندان اهتمام ویژه دارد؛ زیرا قشر وسیعی از جمعیت ایران، عراق، افغانستان و دیگر مناطق را تشکیل می دهند. دفتر فرهنگ معلولین زیر نظر جناب حجت الاسلام والمسلمین سید جواد شهرستانی زیدعزه رئیس محترم مؤسسه آل البیت (ع) لإحياء التراث و نماینده تام الاختیار حضرت آیت الله العظمی سید علی سیستانی دام ظلّه تأسیس شد تا وظیفه رسیدگی به امور معلولین را انجام دهد. این دفتر از نخستین روز تأسیس همواره از پشتیبانی های روابط عمومی و امور بین الملل مؤسسه آل البیت (ع) برخوردار بوده است. علاوه بر دفتر فرهنگ عزیزان روشندل و ناشنوا یا توان خواهان حرکتی تقریباً روزانه به دفتر ایشان مراجعه دارند. خبرنگار نشریه توان خواهی خدمت ایشان رسید تا تجارب ایشان را منعکس نماید.

– جناب آقای نجف جنابعالی تقریباً هر روز با معلولین یا حداقل هفته ای چند بار با آنها تماس دارید، نظر کلی شما درباره این قشر از جامعه چیست؟

غیر از جانبازان جنگ تحمیلی در ایران، بر اساس آمارهای رسمی ۱۲ تا ۱۵ درصد از جمعیت ایران معلول ذهنی،

۱. مدیر روابط عمومی و روابط بین الملل مؤسسه آل البیت (ع) لإحياء التراث.

حرکتی، ناشنوایی و نابینایی هستند. در عراق، افغانستان بیست درصد معلولیت دارند. در خیابان های کابل که راه می روی، بطور ملموس و مشهود معلولین قابل مشاهده می باشند. در ایران مثلاً در خیابان های تهران یا قم چندان مشهود نیست ولی در آنجا پیداست که انبوهی از جمعیت، معلولیت دارند.

تقریباً هیچ یک از اقشار جامعه ما از نظر کمی این آمار را ندارند، از نظر رسیدگی هم، تصور کنید جانبازان جنگ با اینکه زیر پانصد هزار نفر هستند، ولی سازمان ویژه دارند که به امور آنها رسیدگی می نماید ولی معلولین دارای نهاد مستقل برای رسیدگی به امورشان نیستند. البته حق جانبازان است که نهاد ویژه داشته باشند و نقدی بر آنان نیست. اما سازمان بهزیستی که مسئول معلولین است، بودجه و پرسنل مکفی برای خدمات دهی به عموم معلولین را ندارد. خلاصه کلام اینکه در یک چشم انداز، جامعه عزیز معلولین را اینگونه می توان معرفی کرد: ده تا پانزده درصد از جمعیت بدون امکانات کافی و بدون نهاد رسیدگی کننده ویژه و با صدها مشکل و معضل عدیده.

– کدامیک از مشکلات آنها به نظر جنابعالی حادث است؟

به نظر می رسد اشتغال و فرهنگ دو مسأله مهم و اساسی برای آنان است. البته ما در مؤسسه آل البیت (ع) متصدی امور اشتغال و کارآفرینی آنها نیستیم و در زمینه فرهنگ هم فقط مسئول ترویج فرهنگ اسلامی و شیعی می باشیم. یعنی روابط ما با معلولین مختلف در حوزه راه اندازی فرهنگ شیعی و توسعه آموزه های مؤمنانه در این جامعه است. البته خودشان اصرار دارند که مثلاً در آموزش قرآن، حفظ، ترتیل، تلاوت و تفسیر را گسترش دهند و جلسات بیشتری داشته باشند. ما هم به آنان استاد معرفی می کنیم و متون بریل و گویا در اختیار آنان قرار می دهیم. یا گروه هایی استعداد تواسیح و تشکیل گروه سرود داشتند. ما هم زمینه هایی مهیا کردیم تا رشد و ارتقاء پیدا کرده و در مجالس شادی و عزا برنامه اجرا کنند.

– اقدامات جنابعالی و مدیریت تحت امر شما چه مواردی بوده است؟

اقدامات ما از کانال دفتر فرهنگ معلولین اجرایی می شود. وقتی عزیزان معلول به دفتر اینجانب، تشریف می آورند راجع به مقولات فرهنگی بررسی ها انجام می شود و پس از رسیدن به نتیجه نهایی برای اجرا یا خودشان مجری می شوند و دفتر فرهنگ نظارت می کند و یا اجرا با کمک خود معلولین به دفتر سپرده می شود. بالاخره اینجانب در خدمت این قشر هستم و هرگونه

کاری داشته باشند یا از طریق نامه و یا حضوری بررسی و رسیدگی می‌شود. تذکار این نکته ضروری است که قدرت عمل و دایره اقدامات ما محدود به مباحث فرهنگ شیعی است و در این زمینه هر طرح و مشکلی باشد در خدمت آنان هستیم.

- دفتر فرهنگ معلولین وابسته به مؤسسه آل البیت(ع) می‌باشد و زیر نظر جنابعالی است، کارهای آنجا را چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟

امور و مسائل و معضلات معلولین بسیار وسیع است و دفتر در چارچوب خطمشی تعریف شده کار می‌کند. یعنی مأموریت‌هایی دارد که باید خودش اجرا کند مثل تولید کتاب بریل، تولید کتاب گویا، تولید کتاب الکترونیک و تولید کتاب راهنما و مرجع. و کارهایی هست که دفتر متصدی نظارت بر آنها است. یعنی پروژه توسط خود معلولین اجرا می‌شود ولی دفتر نظارت می‌کند. مثل آموزش قرآن و موزه- نمایشگاه آثار هنری. لازم به ذکر است دفتر معلولین در حوزه مثلاً کتاب بریل یا کتاب گویا هر پروژه‌های را اجرا نمی‌کند بلکه کارهایی که نیاز است و تاکنون اجرا نشده و نیز نهادی نیست که آنها را اجرا کند، توسط دفتر اجرا می‌شود.

- دفتر فرهنگ معلولین نخستین مرکزی است که توسط مؤسسه آل البیت(ع) در قم برای این قشر تأسیس شده و افتخار بزرگ و تاریخی برای مرجعیت و روحانیت محسوب می‌شود. آیا نمی‌خواهید این تجربه و سازمان را توسعه دهید؟

تاکنون یک استودیو مجهز شده و دو سال است یک تیم آموزش دیده و نسبتاً کارآمد که اغلب خود روشندان هستند مشغول گویا کردن کتب مرجع و زیربنایی هستند. مثل برخی مؤسسات کتب درجه ۲ و ۳ گویا نمی‌شود بلکه کتاب‌هایی مثل تفسیر نهج البلاغه، تفسیر المیزان، تفسیر مجمع البیان، مجله آینه پژوهش و ده‌ها کتاب اینگونه‌ای دیگر گویا شده و یا در حال گویا شدن هستند. در بخش بریل دستگاه خوبی خریداری شده و گروه

خوبی مشغول‌اند و تاکنون آثار خوبی کار کرده‌اند. نیز در بخش‌های دیگر چنین است. هر جا نیاز به توسعه باشد با دقت کارشناسی و بررسی و اقدام می‌شود. مثلاً بخش فیلم معلولیتی را دیدیم نیاز است و امسال راه‌اندازی شد.

- اگر اجازه بدهید یک پرسش در زمینه مساعده داشته باشیم. آیا مساعده به معلولین محترم پرداخت می‌شود و اگر می‌شود چه ضوابطی دارد؟

در بخش معلولین معتقد هستیم کمک بدون بسترسازی سودمند نیست، لذا تلاش کرده‌ایم به جای پرداخت وجه، کار یا پروژه در اختیار آنان قرار دهیم یا ایجاد اشتغال گروهی کنیم. ضابطه اینست که خود معلولین برای کاری که می‌خواهند اجرا کنند طرح‌نامه می‌آورند. پس از بررسی محتوایی و اینکه در چارچوب خطمشی هست یا نه؟ درباره مبلغ آن بررسی می‌کنیم.

البته مواردی که مثلاً معلول عزیز دانشجویی بوده و نیاز مبرم برای شهریه دانشگاه داشته یا برای درمان بیماری نیاز ضروری داشته است. جناب حجت الاسلام والمسلمین سیدجواد شهرستانی زیدعزه هم اجازه فرموده‌اند که در چنین موارد در حد رفع نیاز کمک شود. اما این پرداخت‌ها، یک قاعده عام نیست و استثناء است. بلکه قاعده عام کمک به اجرای پروژه‌های فرهنگی است و اگر معلولین در این زمینه طرح داشته باشند در خدمت آنان هستیم.

اساساً اسلام با روش‌هایی که منجر به ترویج تکدی‌گری شود مخالف است. امام صادق(ع) در مواردی فرمودند به جای مبلغ، بیل یعنی وسیله کشاورزی به فرد محتاج بدهند.

جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای شهرستانی هم فرموده‌اند تلاش کنید مهارت‌ها و سطح دانش، تجربه و حرفه معلولین را ارتقاء دهید. معلولی که در یک رشته توان کار دارد، در هر مکان و در هر شرایط می‌تواند کار کند و هزینه‌های زندگی خود و خانواده را به دست آورد و با آبرومندی زندگی کند.

- با تشکر از لطف و مرحمت حضرت‌عالی که وقت شریف خود را در اختیار این نشریه گذاشتید.

اقدامات ما از کانال دفتر فرهنگ معلولین اجرایی می‌شود. وقتی عزیزان معلول به دفتر اینجانب، تشریف می‌آورند راجع به مقولات فرهنگی بررسی‌ها انجام می‌شود و پس از رسیدن به نتیجه نهایی برای اجرا یا خودشان مجری می‌شوند و دفتر فرهنگ نظارت می‌کند و یا اجرا با کمک خود معلولین به دفتر سپرده می‌شود.